ARTIN

Purgativul ideal

ABONAȚII PE 1 AN AI „UNIVERSULUI“ DIN BUCUREȘTI

mai jos notați, se vor prezenta Societății „FRANCO-ROMANE" Secțiunea „Universul", București, Calea Griviței 23, unde vor primi

GRATUIT

O POLIȚA NOUA DE ASIGURARE — de 20.000 lei — 40.000 lei — 60.000 lei — sau 200.000 lei — după dorință, cu drept de participare la tragerile de amortizare și premii în bani și lozuri ale Loteriei Statului din 15 Maiu 1941.

Polițele menținute în vigoare dau drept la restituirea abonamentului la ziarul „Universul", la lozuri și diversele cadouri în obiecte publicate în numerile noastre anterioare.

Ca taxă de emisiune se va percepe numai 20 lei de fiecare 20.000 lei capital asigurat:

1) S. S. Preot Bunescu Ilie, 2) Niculescu Stelian, 3) Maria D. Popescu, 4) Tomescu Mihai, 5) Manole Vasile, 6) Vasilescu Vetrică, 7) Vartolomeu Ioan, 8) Ing. A. Ghizdăvescu, 9) Gheorghe Vasilescu, 10) Dr. Zega, 11) Dr. Stănescu George, 12) C. Marinescu, 13) A. Buricescu, 14) T. Karnbach, 15) Iosif Donca, 16) Tuțuianu Ștefan, 17) Florea Gavrilescu, 18) Ioan Ștefănescu, 19) Dr. Aramă, 20) Nicolae St. Ghețu, 21) Paita Massimo, 22) Louis Danneberg, 23) Mihăilescu D., 24) Constantin Petrescu, 25) August Glovacki, 26) Grigorescu Constantin, 27) Archit. Roșu, 28) Căpitan Boșoancă Mihai, 29) Bratu, 30) Ion Moraru.

Moartea profesorului Ioan Belu dela Blaj

Blaj, 5 Mai

Săptămâna trecută s'a stins din viață la Blaj, profesorul Ioan Belu dela școala normală de fete din localitate. Corpul neînsuflețit al defunctului a fost depus în catedrala mitropolitană unde s'a săvârșit prohodul de către păr. canonic Iuliu Maior, asistat de un sobor de preoți. A cântat corul academiei de teologie, condus de profesorul Ion Florea.

Panegiricul a fost rostit de păr. Liviu Chinezu, care în cuvinte adânc simțite a arătat personalitatea defunctului, subliniind evenimentele mai importante legate de viața aceluia care a fost prof. Ioan Belu: om vioi, deschis la vorbă, pururea optimist, cu multă dragoste de neam și biserică în a cărei slujbă a stăruit până în ultimele clipe.

Născut în comuna Petreștii de jos județul Turda în 1890 din părinți țărani, a făcut liceul la Turda și Blaj, iar cl. VIII-a la liceul grăniceresc din Năsăud, unde în anul 1910 a luat bacalaureatul. A urmat apoi la Blaj Academia teologică și în anul 1915 a fost hirotonit de preot și numit în comuna Borzești jud. Turda. După un an a fost numit în Dileul vechiu iar în 1931 profesor de religie în Alba Iulia. In 1934 a fost numit confesor la penitenciarul din Aiud unde a slujit până în anul 1937 când vine la Blaj ca profesor de religie la liceul de fete și mai apoi la școala normală de fete.

A fost controlor în cooperație timp de 7 ani. Iar în ce privește activitatea didactică și literară a colaborat la ziarul „Unirea" precum și la revistele: „Cultura Creștină", „Calea Vieții" și „Cooperația". A tradus „Bucură-te Marie" din Wetzel și „Patimile și moartea Domnului Nostru Isus Hristos" din Sf. Alfonso Maria de Ligouri. Lucrări originale a avut broșurile: „Păcatul și pedeapsa lui" și „La Sângeorz". Apoi a redactat până în ziua morții revista religioasă-morală „Inima lui Isus".

Pentru meritele sale în slujba bisericii și a neamului a fost decorat cu Răsplata muncii pentru biserică cl. II și Coroana României în gradul de cavaler.

La înmormântare a asistat multă lume intelectuală din Blaj în frunte cu Ilustritatea Sa păr. dr. Victor Macaveiu vicarul sf. Mitropolii, Victor Pop, dr. Augustin Tatar, Ioan Moldovan și Nicolae Popp canonici mitropolitani, d. Ovidiu Hulea director de liceu din Aiud, păr. Nicolae Crețiu protopop în Aiud, d. dr. Coriolan Suciu directorul școlii normale de băieți, d. George Faina directorul liceului comercial de băieți, d. Eugen Bucur directorul liceului de băieți, d. Nicolae Comșa subdirector, numeroși profesori și prieteni ai defunctului, precum și tinerimea școlară, băieți și fete dela școlile secundare din localitate.

La catafalc au mai vorbit d-nii: Liviu Pandrea în numele colegilor profesori dela școala normală de fete, păr. canonic Iuliu Maior directorul ziarului „Unirea Poporului" în numele presei și păr. Ioan Miclea în numele prietenilor defunctului.

După terminarea serviciului religios, sicriul împodobit cu 12 cununi de flori, a fost scos din catedrală, așezat pe carul mortuar și transportat cu un impunător cortegiu la cimitirul orașului unde s'a făcut înhumarea.

La cimitir după citirea rugăciunilor de deslegare a mortului, păr. Iacob Borcea și eleva Malvina Metea din cl. VIII-a școala normală, au dat ultimul salut păr. Ioan Belu, care apoi a fost depus în mormânt spre veșnică odihnă.

Dela Asociația generală a profesorilor secundari din România

Luni 5 c., o delegație a comitetului „Asociației generale a profesorilor secundari din România" a fost primită de d. ministru al instrucției, general Radu Rosetti. Delegația a prezentat în numele comitetului și al adunării generale, care s'a ținut la Brașov, moțiunea votată în această adunare, privitoare la reorganizarea învățământului secundar, la principiul ierarhizării corpului didactic secundar și la alte probleme ce interesează situația acestui corp.

D. ministru a luat act de deziderate cuprinse în moțiunea de la Brașov.

Delegația a fost primită și de d. ministru subsecretar de stat, Enric Otetelișanu, cu care s'a întreținut mai îndelung asupra problemelor desbătute la Brașov. D. subsecretar da stat a recunoscut că situația materială a profesorilor secundari nu mai poate dăinui, că trebue satisfăcută vechea doleanță a lor, de a fi retribuiți ca înainte de 1916 pe aceiași scară cu judecătorul de ședință și că va da profesorimii tot concursul.

Pentru sintetizarea observațiilor tuturor secțiilor din țară asupra anteproectului de reformă, cari li s'a trimis recent de conducerea centrală a Asociației, s'a convocat consiliul general al președinților de secții pentru Miercuri 14 Mai a. c., ora 15 d. a.

Memento

CALENDAR

JOI 8 MAI

Ortod.: Ev. Ioan și Arsenie
Catol.: Ioana d'Arc.
Protest.: Petru

Moare, la Paris, fostul primministru al lui Cuza, generalul I. Em. Florescu (1893).

*

Răs. soarelui 4,58; Ap. soarelui 19,27.

FAPTE ȘI GANDURI DIN ALTE VREMI
8 Mai

1866. Domnitorul Carol I sosind în Turnu-Severin, punând pentru prima dată piciorul pe pământul țării românești după alegerea ca domnitor, adresează Locotenenței Domnești următoarea telegramă:

„Punând piciorul pe pământul României, noua Mea patrie, mă grăbesc a exprima membrilor Locotenenței Domnești simțimintele cele mai sincere. Fericit că Mă aflu în mijlocul națiunei care M'a onorat cu încrederea sa, adresez, înainte de toate, rugăciunile Mele Cerului pentru ca să-Mi ajute a împlini cu demnitate marea și frumoasa misiune ce Providența Mi-a impus".

La această telegramă Locotenența Domnească răspunde: „Salutăm buna venire a Măriei Voastre pe tărâmul patriei noastre. Inălțăm mulțumiri către Dumnezeu, că a împlinit astăzi visul unui întreg popor. Să trăiască Carol, alesul națiunei!".

1872. **Domnitorul Carol I adresează Președintelui consiliului de miniștri o scrisoare prin care cere să nu se mai facă cheltueli cu prilejul zilei de 10 Mai.**

Iată textul scrisorii: „Aflăm că primăria are intențiunea de a face cheltueli pentru serbarea aniversării zilei de 10 Mai. Vă rog a mulțumi din parte-mi domnului Primar pentru buna sa voință și a-i comunica totodată, că doresc să nu se facă asemenea cheltueli, fondurile comunei fiind așa de trebuincioase, mai ales anul acesta, pentru numeroasele îmbunătățiri de cari capitala noastră are nevoe.

O parte din suma, ce era să se cheltuiască pentru scopul acesta, doresc să fie împărțită pe la săracii din capitală.

Asemenea vă rog, Domnule Președinte, ca și guvernul să nu ordone pentru acea zi nici un fel de serbare în sarcina tezaurului public".

Ce frumos exemplu pentru sărbătorirea unei zile înscrisă în istorie!

GEORGE DINCA

RADIO

JOI, 8 MAI

RADIO-ROMANIA
1875 m. 160 kHz. 150 Kw.
RADIO-BUCUREȘTI
364,5 m. 323 kHz. 12 Kw.
Postul pe unde scurte
32,4 m. 9260 kHz. 2 Kw.

6.45—8.45: ORA DIMINEȚII: Gimnastică de dimineață; Radio-Jurnal (I), Muzică de dimineață (discuri).

12.30: Suite (discuri): Coroana Indiei-suită de Elgar (orch. simf. din Londra dir. de Edward Elgar); Opt istorioare rusești de Liadow (orch. simf. din Londra dir. de Albert Coates); Colțul copiilor de Debussy (orch. Conservatorului, dir. de Piero Coppola).

13.15: Radio-Jurnal (II).

13.30: Muzică de prânz — Orchestra Victor Predescu: Salutare Viena-potpuriu de muzică vieneză de Dostal; Sufletele-cântec românesc de Liliana Delescu.

13.50: Serviciul de știri germane.

14: Continuarea programului orch. Victor Predescu: Cântec vechi romanță și Unde ești mândruțo-cântec românesc de Nicușor Predescu; Trece un jandarm călare și Văduvie, văduvie, cântec românesc de Dendrino.

14.10: Radio-Jurnal (II).

14.30: Continuarea programului orch. Victor Predescu: Vals din opereta „Voevodul Țiganilor" — Comoara — de Strauss; Potpuriu de muzică variată aranjat de Victor Predescu.

15: Radio-Jurnal (IV); Jurnal cultural.

15.15 — 15.30: Continuarea programului orch. Victor Predescu: Cavatina de Raff; Canțoneta din concertul în re de Ceaikowsky; Legenda de Wieniawsky.

18: ORA COPIILOR: „De ce florile n'au răsărit primăvara: Scenariu radiofonic pentru copii după o legendă franceză de Maricar. Cu concursul școalei primare de fete No. 43 de sub direcția Doamnei Mihăilescu.

19: Cronica artistică.

RADIO ROMANIA

19.20: Muzică românească (discuri): Sârba oltenească și Hora mare; Astă noapte am visat și Tata-i om de vază în sat (voce: I. Iovită); Doina Oltului; De-aș mai trăi până la vară și Tinerel copil eram (voce: Marin Matache); Invârtita din Ardeal și Hora dela Oravița.

RADIO BUCUREȘTI

19.20: Jurnal pentru străinătate în limba iugoslavă.

19.30: Jurnal pentru străinătate în limba turcă.

19.40: Jurnal pentru străinătate în limba greacă.

RADIO ROMANIA-RADIO BUCUREȘTI

19.50: Serviciul de știri germane.

20: Radio-Jurnal (V)

20.15: Selecțiuni din operete (dis.): Potpuriu din „Casa cu trei fete" de Schubert-Berté; Arie din „Fiica D-nei Angot" de Lecocq (voce: Ninon Vallin); Selecțiuni din „Rose Marie" de Friml; Selecțiuni din „Gondolierii" de Sullivan.

20.45: Conferință.

21: Concert simfonic al Societății Compozitorilor Români cu acazia împlinirii a 20 de ani dela înființare, dirijat de Ionel Perlea (trans. dela Ateneul Român): Const. Silvestri: Preludiu; Zeno Vancea: Fragment din baletul „Pricoliciul"; N. Brânzeu: Trecut-au anii (voce: Nicolae Șerbănescu); Paul Constantinescu: Simfonista; Ion Dumitrescu: Patru colinde; Const Bugeanu: Rondino.

22.00: Radio-Jurnal (IV); Sport.

22.20: „In grădinile noastre".

22.50: Muzică variată ușoară (disc.): Două intermedii de Rixner; Triana-Triana de Mostazo (voce: Imperio Argentina); Granada-tango de Llossas și Tango spaniol de Fischer; Fox de Mendes și Donna Maria de Rastelli (voce: Fernando Orlandis); Potpuriu de melodii din filme de Borchert; Cântec pentru Nina și Vals de Scotto (voce: Tino Rossi); Potpuriu de valsuri de Johann Strauss.

23.30: Jurnalul pentru străinătate în limba germană, italiană, franceză și engleză.

24.00—0.30: Muizā variată ușoară (discuri): Cântec de pe Rhin de Bollmann și de Strube; Potpuriu de șlagăre de Plessow; Adio, băețitango de Sanders și Tango argentinian de Hellmann; Intr'o seară de iarnă de Celerier și Vechea moară de Hajos (voce: Lys Gauty); Valsuri de Joyce și de Davson.

Nepotrivirile între programele publicate la această rubrică și emisiunile posturilor noastre de radio se datoresc faptului că schimbările ni se trimit după tipărirea ziarului.

VINERI 9 MAI

RADIO—ROMANIA
1875 m 160 kHz. 150 Kw.

RADIO—BUCUREȘTI
364.5 m. 823 kHz. 12 Kw.

POSTUL PE UNDE SCURTE
32.4 m. 9260 kHz. 2 Kw

6.45—8.45: ORA DIMINEȚII: Gimnastică de dimineață; Radio-Jurnal (I); Concert de fanfară româno-german. Muzică de dimineață (discuri).

12.50: Instrumente populare românești (discuri): Ca pe malul Dunării și Sârba flăcăilor (orch. națională cu armonică și clarinet); Sârba din Cadrilater (cimpoi); Brâul mocănesc și Hora mare dela Sf. Ilie (vioară și cobză); Sârba lui Buzdrună și Sârba lui Fănică Luca (nai: Fănica Luca); Sârbe oltenești (fluer) și Doina olteneascā (caval); Sârba lui Avriean și Sârba lui Marghiloman (vioară și țambal); Hora orientală și Hora Balcicului (harmonică).

13.15: Radio-Jurnal (II).

13.30: Cântece spaniole (disc.): De Almeria de Sanchez (voce: Pilar Garca); Cântec spaniol (cor); Malaguena de Pagans (voce: Lucreza Bori); Madrigal spaniol de Huarte (voce: Tito Schipa); Cântec asturian și Două melodii spaniole.

13.50: Serviciul de știri germane.

14: Niculae Cucu xilofon: Frumoasa mea de Walter Sommerfeld; Săgeata, galop de Bode; Dans spaniol de Emil Ferati.

14.10: Radio-Jurnal (III).

14.30: Muzică românească: Dolna Suchici, acordean cu acomp. de taraf: Am iubit doi ochi albaștri, Maria neichii Marie, Ionel de peste deal, Leliță Ioană, O Horă și Sârba de Grigoraș Dinicu; Pe șoseaua din Cepari, Păpușica, Hai mândro la Severin și O sârbă din Gorj; Tot ce-i românesc nu piere, muzică populară de M. Constantinescu: Muzică ardelenească.

15: Radio-Jurnal (IV); Jurnal cultural.

15.15—15.30: Continuarea programului de muzică românească: Doina Suchici, acordeon: Cântece și jocuri.

18: ORA MILITARA ROMANO-GERMANA.

19: Cronica dramatică.

RADIO ROMANIA

19.20: Muzică românească (disc.) Iedera și Cântec și joc de nuntă; Inimă de putregai și Dragoste teișenească (voce: I. Matache); Sârba din cimpoi și Hora din Găești; Na gurița și te du (voce: Rodica Bujor); Hora lui Dobrică și Sârba lui Ilie

RADIO BUCUREȘTI

19.20: Jurnal pentru străinătate în linmba jugoslavă.

19.30: Jurnal pentru străinătate în limba turcă.

19.40: Jurnal pentru străinătate în limba greacă.

RADIO ROMANIA—RADIO BUCUREȘTI

19.50: Serviciul de știri germane.

20: Radio-Jurnal (V).

20.15: SEARA DE OPERA „Manon", operă în 5 acte de Massenet (discuri):

Distribuția: Manon, Germaine Féraldy; Cavalerul Des Grieux, Rogatschewsky; Lescault, G. Villier; Contele Des Grieux, L. Guenot; Guillot de Morfontaine, De Creus; Brétingny, Gaudin.

Orch. Operii comice din Paris.

In pauza I-a (20.50—21.05): Regina Florilor.

In pauza II-a (21.28—21.36): Sport.

In pauza III-a (22.30—22.50): Radio-Jurnal (VI).

23: LA SANTA LUCIA.

23.30: Jurnalul pentru străinătate în lima germană, italiană și engleză.

24—0.30: Muzică variată ușoară.

Problema lucrărilor de comasare a unor terenuri nefertile din Nordul Moldovei

Botoșani, 5 Mai

Am fost, încă de acum doi ani, singurul ziar care am semnalat, așa cum se cuvenea, planul de comasare a unor terenuri nefertile din Nordul Moldovei, plan elaborat de d. inginer Const. I. Ciulei și adoptat, după aceea, atât de ministerul agriculturii și domeniilor, cât și de acel al apărării naționale, deoarece realiza o dublă problemă: una în directă legătură cu economia națională și alta strategică.

In linii generale, amintim că se urmărea săparea unui canal care să facă apele Siretului, prin pârâul Sitna, să se verse în Jijia și apoi în Prut și drenarea tuturor bălților, iazurilor, păraelor și mlaștinilor din bazinul Jijiei, salvându-se pentru o agricultură rațională și fertilă câteva zeci de mii de hectare.

Lucrările pe teren au și început în toamna anului 1939, cu concursul efectiv al ministerului apărării naționale și cu perspectiva finanțărilor viitoare de către ministerul agriculturii, de către obștiile ad-hoc în curs de înființare.

Evenimentele ce au urmat au schimbat și posibilitățile de executarea planului de lucrări, așa cum a fost conceput inițial.

Totuși, la canalul propriu zis, s'a lucrat de 50.000.000 lei.

Din motive mai presus de voința executorilor sau conducătorilor, pereții lui n'au fost întăriți în nici un fel, așa că în ultimele două ierni și primăveri, multe maluri s'au dărâmat.

Ce-a fost fatal, s'a întâmplat.

Acum, credem că înțelege oricine că nu este momentul cel mai prielnic să se continue lucrările.

Conducătorul statului poartă pe bravii săi umeri alte griji tot atât de mari, dar cari cer rezolvare urgentă, spre binele general al țării.

Totuși, îndrăznim să ne facem ecoul populației de prin partea locului, peste ale căror proprietăți au fost începute sau au trecut lucrările și care cer cu toată modestia să fie ajutați sub orice formă se va găsi de cuviință.

Fiindcă, înțelege oricine, lucrările fiind întrerupte, terenurile le-au fost micșorate și perspectivele arătate, la început, de comasare au dispărut.

Inspecțiile d-lui col. Pătruțoiu, secretar general al ministerului de interne la Iași

Iași, 6 Mai

D. col. Pătruțoiu, secretar general la ministerul afacerilor interne, a făcut o inspecție la chestura poliției orașului nostru.

D-sa a fost întâmpinat de d-nii col. Chirilovici, chestorul poliției; Giossanu, inspector de siguranță și comisar-șef Stănciulescu, directorul chesturii.

D. col. Pătruțoiu a inspectat timp de patru ore, instituțiile, interesându-se amănunțit de modul cum funcționează serviciile.

D. secretar general al ministerului afacerilor interne a felicitat pe d. Chirilovici pentru modul cum d-sa conduce această instituție.

*

Suceava, 6 Mai

Astăzi, la ora 5 și jumătate, a sosit în gara Ițcani, venind dela Rădăuți d. general D-trie Popescu, ministru de interne, însoțit de d. secretar general colonel Pătruțoiu și inspector administrativ Corneliu Popescu, din ministerul de interne.

In gara Ițcani au fost întâmpinați de autoritățile din Suceava.

D. ministru a vizitat regiunea și orașele Fălticeni, Gura Humorului, Câmpulung, Rădăuți și Suceava.

D. ministru de interne a ținut în toate orașele vizitate conferințe de ordin administrativ, cu autoritățile respective, dând instrucțiuni prețioase.

La prefectura județului Suceava a ținut deasemenea o conferință la care au luat parte și d. prefect Gheorghe Brătan, subprefect Ioachim Ciuc și alții.

D. ministru va părăsi Suceava mâine dimineața.

INSEMNĂRI ARDELENE

INTELIGENȚĂ ȘI APTITUDINI

Pe marginea nouei lucrări științifice a d-lui Alex. Roșca

Alba Iulia, Maiu

Am vorbit într'o cronică, despre ultima lucrare științifică a Institutului de psihologie al Universității din Cluj, care poartă titlul **„Copii superior înzestrați“** și al cărei autor este d. Alexandru Roșca, șef de lucrări al acestui institut și unul din cei mai valoroși cercetători în domeniul psihologiei experimentale. Vom reveni astăzi asupra acestui prețios studiu, menționând o serie de lămuriri și definiții, utile atât pedagogilor, cât și marelui public românesc.

Astfel, d. Roșca ne familiarizează cu termenii inteligență și aptitudini la copiii superior înzestrați, termeni cari plutesc adeseori în confuzie. Iată ce ne destăinuește autorul în privința aceasta.

Corelația între inteligență și aptitudini este de multe ori așa de neînsemnată, încât din cunoașterea gradului de inteligență nu se poate presupune nimic cu privire la aptitudinile speciale, după cum nici din cunoașterea gradului în care se prezintă o aptitudine oarecare, nu se poate spune nimic cu privire la celelalte aptitudini, sau cu privire la inteligență. Sunt persoane cu o înzestrare intelectuală superioară, dar cari în ce privește aptitudinile speciale sunt la medie, sau chiar inferioare mediei, după cum sunt persoane cari prezintă una sau mai multe aptitudini într'un grad desvoltat, pe câtă vreme în ceeace privește inteligența sunt normale, sau chiar sub medie. In consecință, din cunoașterea unui domeniu de înzestrare nu putem spune nimic cu privire la celelalte domenii.

Așa, de pildă, corelația dintre aptitudinea technică și inteligență, este destul de redusă. Ea se explică prin faptul că perfomanțele technice implică în afară de inteligență existența unor capacități motorii, cum sunt de exemplu: îndemânarea manuală, coordonarea musculară și forța musculară. Cum corelația dintre fizic și intelect este departe de a fi perfectă, nu ne putem aștepta să găsim o corelație perfectă între activități cari depind în mare măsură de mușchi și activități cari nu depind de loc de mușchi.

In schimb, între aptitudinea matematică și inteligență corelația este foarte ridicată și se poate prevedea dacă un copil va reuși sau nu să rezolve satisfăcător probleme de algebră, sau alte probleme de matematică superioară. Succesul în matematica superioară nu este pentru copilul cu o capacitate intelectuală mijlocie și nu se cunoaște nici un caz în cercetările științifice în care un debil mintal să fi trecut proba unui calcul anevoios. Datorită unei facultăți de calcul și a unei remarcabile memorii de cifre, cineva poate ajunge chiar cu o inteligență mediocră un vestit calculator pentru exhibiții, dar nu va putea ajunge un mare matematician, sau să stăpânească cu măestrie principiile algebrei și geometriei.

In alt capitol, d. Roșca ne vorbește despre trăsăturile emotive la copiii superior înzestrați. Acești copii sunt mai persistenți, mai conștiincioși, mai ascultători, au o mai mare putere de voință, sunt mai puțin înclinați spre înșelăciune și sunt mai dispuși la ajutor și cooperare.

Tot astfel, adaptarea socială a copiilor superiori este în general mai bună decât a copiilor din populația neselecționată. Cazurile de neascultare și infracțiune sunt evident, mai puțin frecvente la copiii cu o inteligență mai ridicată, decât la ceilalți. După cercetările întreprinse la institutele de educație corectivă din Gherla și Cluj, rezultă că infractorii se selecționează de preferință dintre cei cu o inteligență scăzută.

Iată câteva din lămuririle interesante ale autorului, pe cari am socotit necesar să le împărtășim și cetitorilor, cu atât mai mult, cu cât d. Alexandru Roșca face lumină într'o problemă greu de analizat numai prin cunoașterea definițiilor de până acum.

Cor.

Cadavru pescuit în apele Prutului

Iași, 6 Mai

Grănicerii dela punctul Moreni (Iași) au pescuit, în Prut, cadavrul unui necunoscut.

Procedându-se la stabilirea identității, s'a constatat că numitul se numește Manolache Boris, cu ultimul domiciliu în București, str. Știrbey Vodă 110.

SITUAȚIA PE TEATRELE DE RĂZBOI

(Urmare din pagina I-a)

Prin ocuparea majorității insulelor din spațiul egeean de către forțele germano-italiene situația strategică navală și aeriană a suferit o modificare prin dominarea ei de către puterile Axei. Marea Britanie dispune însă de bazele importante din insulele Creta și Cipru, apropiate de Peloponezul grecesc și Dodecanezul italian, precum și de cele dela Alexandria (Egipt) și Haiffa (Palestina) unde debușează conducta de petrol din Irak, care, în legătură cu flota sa, îi asigură dominația în Mediterana orientală.

Până acum Marea Britanie n'a reacționat în spațiul mării Egee și caută să-și mențină pozițiile sale în spațiul Mediteranei orientale, pentru siguranța Egiptului, a canalului de Suez și a comunicațiilor sale cu Levantul, Irakul și celelalte țări arabe.

In sectorul Tobruk (Libia italiană) un contra-atac dat de trupele britanice, în împrejurimi, dincolo de liniile fortificate, a fost respins de forțele germane și italiene. Un alt atac organizat de formațiunile blindate britanice dela Sollum, a fost și el respins. Atât la Tobruk, cât și la Sollum, au participat la lupte și avioanele de bombardament, — care au atacat în picaj. A fost bombardat de aviația germană și italiană și portul Marsa Matruk din Egipt.

In Irak, aerodromul dela Habbanya, ocupat de trupele britanice, continuă să fie bombardat de artileria irakiană; dar trupele de infanterie nu pot pătrunde într'însul de oarece terenul este înconjurat de sârme ghimpate prevăzute cu dispozitive speciale pentru trecerea curenților electrici de înaltă tensiune. Avioanele britanice au activat în tot cursul zilei și nopței. In sectorul Basra (Basorah) din apropierea golfului Persic, care este ocupat de trupele britanice, situația este neschimbată.

In Abisinia centrală, o coloană australiană a înaintat la nord de Dessie spre a cădea în spatele pozițiilor ce le ocupă forțele italiene din apropiere de Amba Alagi.

In regiunea de sud a Abisiniei operațiuni sunt în curs la nord de Adola. In celelalte sectoare, trupele britanice înaintează.

După o știre din Vichy (Franța) trupele coloniale franceze de sub comanda generalului de Gaulle, care activează în colaborare cu cele britanice din Africa occidentală italiană, ar fi blocat Somalia franceză.

Această colonie franceză, cu capitala Djibuti, care e punctul terminus al c. f. spre Adis Abeba, e situată între Eritreea, Abisinia, Somalia britanică și marea Roșie.

R. S.

NOUL STAT AUTONOM AL CROAȚIEI

(Urmare din pag. I-a)

forță unitară, conștientă de caracterul ei etnic, de solidaritatea ei națională. Socotind-o o simplă provincie a Coroanei Sf. Ștefan, Ungurii au urmărit politica lor de maghiarizare a Croației. Această încercare a trezit o profundă mișcare în massa populară croată, care a culminat în forma politică și literară deopotrivă, a *illyrismului*.

In 1848, Croații refuzară să acorde sprijinul lor Ungurilor și se grupează sub comanda lui Jellatcici, luptând împotriva revoluționarilor maghiari.

In 1867, când s'a încheiat compromisul austro-maghiar, Croații au cerut menținerea autonomiei lor. Pentru a le înfrânge rezistența, Ungurii s'au văzut siliți să schimbe sistemul electoral din Croația. Croații au obținut însă autonomia restrânsă, și au reușit să-și păstreze limba lor națională.

La 29 Octombrie 1918, dieta croată a proclamat independența țării, alcătuind un stat comun cu Serbia și cu Muntenegru.

Din cauza deosebirilor adânci ce existau între Croați, pe de o parte și Sârbi, pe de alta, noul Stat a luptat cu foarte multe dificultăți. Sârbii, fiind slavi, se simțeau atrași înspre Rusia și Croația, având o tradiție culturală occidentală, erau atrași înspre apus. Apoi grava chestiune religioasă: Croații sunt catolici; Sârbii ortodocși. Deasemenea, Croații au o așezare socială cu clase bine diferențiate: aristocrația aproape feudală, burghezie instruită și întărită, în timp ce Sârbii sunt în totalitatea lor țărani. Particularismul croat a fost apărat cu o energie extremă de Ștefan Radici șeful *Partidului croat țărănesc*, așa încât politica unificatoare a Belgradului trebuia să eșueze. Deși a obținut majorități impresionante în Dieta Constituantă din Noembrie 1920, Croații refuză colaborarea cu Belgradul, înainte ca Dieta să fie convocată la Zagreb. Constituția dela Vidovdan e votată fără ei. La alegerile din 1923, poziția separatistă a partidului croat se întărește. El cere regim republican și transformarea Jugoslaviei într'un stat neutru. In 1925, după ce acest partid a aderat la Internaționala III-a țărănească, Belgradul se hotărăște să-l desființeze și-l arestează pe Raditsch. Prigoana în contra Croaților a început foarte energic, fapt care a dus la asasinarea Regelui Alexandru.

Octavian Goga, naționalist

Conferința d-lui prof. Dragoș Protopopescu

Cu prilejul comemorărei a trei ani dela moartea lui Octavian Goga, d. prof. Dragoș Protopopescu a ținut o conferință la „Dalles" despre naționalismul lui Goga.

Conferențiarul a pornit dela satul lui Goga, frumosul Rășinari, „slobodul sat crăesc" din zapisele vechi, pentru a deriva de acolo tot naționalismul și rasismul lui Goga.

Mândria, libertatea și puritatea de neam, au fost cei trei dascăli de naționalism și rasism pe care Goga i-a găsit în însăși structura etnică a satului său natal. Nu e de mirare atunci, că, în avizul întregei critici, dânsul a devenit cel mai mare poet al satului românesc.

Această poezie putea fi o poezie fericită, de idilă sau pastel, cum găsim la Coșbuc sau Alesandri; și a existat chiar o legendă de fericire, animată de hlamida națională a lui Goga, privit o bună bucată de vreme ca copilul răsfățat al neamului.

Dar pământul, codrul, Oltul și țăranii lui Goga, — dela preotul (magul răzbunării sfinte), la dascălul „luminător al cărărilor pribege"; și de aci la plugarii și clăcașii lui, electroni de ură și revoltă acumulată, sunt tragici.

Ei sunt frânturi de epopee românească. Epopeia mileniului de înstreinare și robie.

Dorul lui Goga de al lui e un dor nu literar sau sentimental, e un dor tragic. E chemarea suferinței. Mileniul i-a creiat un instinct nou: Instinctul lacrimei.

Poezia lui Goga e consonanța cu mileniul românesc.

In lacrimă și reflexul ei: revolta, această consonanță își găsește sâmburele ei *profetic*. Și Octavian Goga are în 1918 fericirea să-și vadă profeția împlinită.

După unire profetismul lui Goga nu a încetat. După realizarea neamului nostru în granițe, rămânea realizarea lui în unitatea și puritatea lui etnică.

Goga devine acum profetul „cutremurului molecular" din fraza lui favorită, și a pre-revoluției de dreapta, la care participă de fapt.

Prăbușirea terasamentului clădirii și pivniții cooperativei viticole din Cotnari

Iași. 6 Mai

Din cauza ploilor abundente, care cad, de câteva zile, în întreaga regiune a Iașilor, terasamentul clădirii și pivniții cooperativei viticole „Cotnarul", din com. Cotnari (Iași) s'a prăbușit.

Se știe că aci s'au construit, de câțiva ani, o pivniță model, unică pe țară, și o clădire pentru care s'au cheltuit peste 10 milioane lei.

Pagubele sunt foarte mari.

Victime nu sunt.

O prețioasă antologie: Revista „Hoțul"

La 15 Martie 1887 — adică acum 54 de ani — când pornea la drum, din tiparnița ziarului „Universul", publicațiunea periodică „Hoțul", starea literaturii românești era cu totul alta decât cea de astăzi. Nu apăruseră încă în publicistică atâtea din talentele care au ajuns de demult la maturitate literară, nu erau în ființă scriitorii destui dintre conducătorii și însuflețitorii de mai târziu: N. Iorga, O. Densușianu, G. Ibrăileanu, C. Rădulescu-Motru, Il. Chendi; nu se putea vorbi nici despre semănătorism, nici despre poporanism, cu atât mai puțin de atâtea -isme, care s'au îmbulzit de atunci încoace, care mai de care mai pretențios și mai îngâmfat.

Se făcea literatură, fără alte gânduri. Slujitorii acestei zeițe erau oameni modești cari cântau, fiindcă așa s'au pomenit și fiindcă își dădeau seama că nu pot face altceva mai bun. Eram în plină perioadă estetică. Trona curentul maiorescian și câștigase toate simpatiile tineretului și ale adevăratei intelectualități Eminescu, care abia trecuse examenul celei de a II-a crize. Producția literară nu era săracă — din moment ce putea prezenta câteva aspecte distincte: estetică, socialistă, istorică, parnasiană. Se scria cu rîvnă, cu entuziasm și pentru a răspândi tot felul de idei generoase locale sau prinse din concertul european. E o epocă înfloritoare, care merită să fie cunoscută, dar cu greu ar fi putut-o face nespecialistul nevoit să cerceteze și să citească toate colecțiile timpului; multe dintre ele greu de găsit chiar la Academia Română.

Cu totul altfel se vor petrece lucrurile pentru cine va avea norocul să răsfoiască — măcar și pentru o oră — publicațiunea, care formează obiectul acestui foileton, căreia i s'a dat un nume atât de bizar din următoarele considerațiuni:

„...am dat numele de *„Hoțul"* acestei reviste pentrucă ea are de scop a face cunoscute toate părțile vrednice de a fi cetite ale literaturii românești".

Și cu mai mult curaj:

„Furăm din scrierile tuturor prozatorilor români și străini și suntem prea iubitori de adevăr, ca să ne lăudăm că suntem cinstiți, când *suntem hoți*".

Și cu aceeași ironie:

„Deosebirea între *Hoțul* și alte ziare e că el mărturisește că fură și-arată de unde, pe când alții fură, lăudându-se că sunt cinstiți și dând lucrările altora drept ale lor".

In felul acesta, pe un preț mic (15 bani exemplarul) *Hoțul*, ca altădată bătrâna „Dacia literară", a lui Mihail Kogălniceanu, oferea cetitorilor, la început, odată, mai apoi, de două ori pe săptămână:

„...bucăți literare pe care, ca să le citească, altfel, ar trebui să cheltuească sume mari".

Se traduce în fapt — în felul acesta — o veche și puternică năzuință a scrisului național (și universal): aceea de a forma un tot armonic în care scriitori dintre cei mai disparați, uneori adevărați adversari ai scrisului să apară la un loc, scuturați de orice patimă, să-și ofere — în chip complet dezinteresat — ca albina, mierea, ca floarea, parfumul, ca pomul încărcat, roadele — întâmplătorilor drumeți. Gândul celui care a însuflețit această adevărată antologie literară a fost atât de curat și de fericit, încât singură cunoașterea ei ne poate iniția de minune în cunoașterea acestei epoci în care alături de eminescianismul în floare se lămureau primele înmuguriri ale așa-zisei „primăveri literare".

Cum căuta să-și realizeze „Hoțul" un program atât de folositor?

1. Prin scurte noțiuni de istorie literară, culturală ori politică, explicațiile ilustrației de pe copertă, care reprezenta tot felul de oameni de seamă, trecuți ori contemporani, români, ori străini, poeți, literați, muzicanți, actori, oameni politici ca: *D. Bolintineanu, Nicolae Nicoleanu, Al. Odobescu, M. Eminescu, V. Alecsandri* (așezat — după Eminescu?), *M. Kogălniceanu, B. P. Hașdeu, G. Asachi, T. Maiorescu, P. P. Carp, Cezar Boliac, V. A. Urechiă, Michail Zamfirescu, Ion Slavici, Iacob Negruzzi, P. S. Aurelian, Emile Richebourg, C. Esarhu, Veronica Micle, Aron Florian, Matei Millo, Aristița Manolescu-Romanescu, George Barit, I. Ghica, G. D. Mirea, Ovidius, V. Conta, Gh. Lazăr, T. Cipariu, Aug. Treb. Laurian, Iosif Hodoș, Ion C. Maxim, Ion El. Rădulescu, Al. Pelimon, W. A. Mozart, Gius. Verdi, C. I. Stăncescu, Emile Zola, Chevreul, Rossini, P. Ispirescu, Sadi Carnol, Lamartine, Anton Paul Wagner, Carmen Sylva, Alex. Sihleanu, Arthur Schopenhauer, Alex. Dumas-tatăl, Alex. Dumas-fiul, C. Conachi, H. Caront, Felix Pyot. Claude Vignon, Gr. Alexandrescu, Claude Bernard, Andrei Mureșanu, Mih. Pascali, J. B. Dumas, C. Stamti, Frederic II de Hohenzollern* — spre a mă opri numai la o parte din numerele apărute.

2. Insăși enumerarea de mai sus ne arată cât de deschis și de variat era câmpul de acțiune a acestei publicațiuni originale, care nu se mulțumea să servească numai drept ghid literar, oferind date și aprecieri asupra scriitorilor români și străini, vechi ori contemporani, mari sau mici, cunoscuți ori începători, dar completându-și programul înțelegea să facă artă, cultură, politică și cultură. Ea evita, în felul acesta, monotonia și răspundea unor nevoi imediate: acelora de a ne integra, pe toate căile, în ritmul sufletesc al Europei, care, odată cu Alexandru Ioan Cuza și mai ales cu Carol I, ne primea între mădularele noului sistem de ridicare a popoarelor.

3. Dar lucrurile nu se opresc nici aici: sufletul omenesc în continuă prefacere cere mereu. El vrea variație și odihnă, pretinde să fie satisfăcut după vârste și momente, să i-se dea posibilitatea să aleagă, să învețe, să se înalțe și să se distreze. De-aici prezența în colecția „Hoțului" a atâtor rubrici secundare: *Știință, Cugetări, De toate, Anecdote*, ba chiar *rețet culinare* și *jocuri* pe care, așa de pitoresc, le numea *trecere de vreme, consilii practice, sfaturi pentru nume* și *medicina populară*, pe lângă *reclama editurii* care oferea abonaților premii câte 4 romane, iar cetitorilor în genere posibilitatea de a ceti cărți apărute în propria editură ca: *Fiica blestemată, Copilul din flori, Iubire, Ingropată de vie, Crima din Calea Moșilor, Crima misterioasă din str. Marlot, Onoarea Dianei, Testamentul lui Bismark, Regele Țiganilor, Alfons frumușelul, Domnișoara de Plovernel, Dramele Geloziei, Vrăjitoarea* — toate fără autor ori traducător, în câte 1—2 volume simple ori ilustrate, ori periodice cu același caracter. *Necesarul, Trebuinciosul, Tesaurul Familiei* și *Pisica* „jurnal umoristic, organul oficial al Mărcuței și al Goliei, care miorlăie odată pe săptămână".

PAUL I. PAPADOPOL